

Granskningsutlåtande

Vattentjänstplan

Datum: 2024-01-04

Diarienummer: SBN 2022-721

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
Granskningsutlåtande för Linköpings kommuns vattentjänstplan.....	3
Granskningsprocessen.....	3
Inkomna yttranden.....	4
Ställningstagande.....	4
Sammanställning av yttranden.....	5
Sveriges geologiska undersökning.....	5
Motala kommun.....	5
Naturvårdsverket.....	5
Länsstyrelsen Östergötland.....	5
Havs- och vattenmyndigheten.....	5
Mjölby kommun.....	5
Vattenmyndigheten Södra Östersjön.....	6
Livsmedelsverket.....	7
Naturskyddsföreningen Linköping.....	8

Granskningsutlåtande för Linköpings kommuns vattentjänstplan

Granskningsprocessen

Alla kommuner ska enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster ha en aktuell vattentjänstplan. Vattentjänstplanen ska innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. En vattentjänstplan ska också innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Enligt 6 c § punkten 2, lag om allmänna vattentjänster, ska förslaget till vattentjänstplan ställas ut för granskning under minst fyra veckor. Enligt 6 d §, samma lag, ska kommunen ta hänsyn till de synpunkter som kommit in under samrådet och granskningen samt redovisa hur de har beaktats.

Samråd har skett under perioden 15 juni till den 31 juli 2023. Inkomna yttranden under samrådsperioden har sammanställts i en samrådsredogörelse daterad 2023-10-31.

Efter samrådet har miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen tagit fram ett reviderat förslag till vattentjänstplan som ställts ut för granskning i enlighet med lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Granskningen genomfördes den 23 november till den 22 december 2023. Naturskyddsföreningen Linköping fick förlängd svarstid till den 1 januari 2024.

Under granskningsperioden har handlingarna funnits tillgängliga hos Kontakt Linköping på huvudbiblioteket. Handlingarna har även funnits tillgängliga på Linköpings kommuns webbplats; www.linkoping.se/vattentjanstplan. Vissa utvalda myndigheter och kommuner har även fått handlingarna skickade till sig via mejl. En särskild sändlista togs fram för detta.

Inkomna yttranden

Under granskningsperioden inkom totalt nio yttranden/ skrivelser. Endast Naturskyddsföreningen Linköpings yttrande innehöll synpunkter att bemöta.

Sveriges geologiska undersökning, 2023-11-30	Avstår från att lämna yttrande
Motala kommun, 2023-12-08	Inga synpunkter
Naturvårdsverket, 2023-12-08	Avstår från att lämna yttrande
Länsstyrelsen Östergötland, 2023-12-13	Inga synpunkter
Havs- och vattenmyndigheten, 2023-12-18	Avstår från att lämna yttrande
Mjölby kommun, 2023-12-19	Inga synpunkter
Vattenmyndigheten Södra Östersjön, 2023-12-21	Avstår från att lämna yttrande
Livsmedelsverket, 2023-12-22	Inga synpunkter
Naturskyddsföreningen Linköping, 2023-12-31	Synpunkter

Ställningstagande

Förslaget till vattentjänstplan har inte ändrats efter att planen varit utställd för granskning, bortsett från några mindre redaktionella ändringar.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att vattentjänstplanen kan gå vidare till antagande.

Sammanställning av yttranden

Nedan redovisas inkomna yttranden samt kommunens kommentar till synpunkterna.

Sveriges geologiska undersökning

SGU avstår från att lämna yttrande i rubricerat ärende.

Motala kommun

Motala kommun har tagit del av Linköpings kommuns förslag på vattentjänstplan och har inget att erinra.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket avstår från yttrande om Linköpings kommuns Vattentjänstplan.

Länsstyrelsen Östergötland

Länsstyrelsen har yttrat sig vid tidigare samråd (2023-08-31), och har inget ytterligare att tillägga i det aktuella ärendet.

Havs- och vattenmyndigheten

Myndigheten avstår från att lämna synpunkter. Det innebär inte att myndigheten tagit ställning i sakfrågan eller till handlingarna i ärendet.

Mjölby kommun

Mjölby kommun har inte några synpunkter på Linköpings kommuns Vattentjänstplan.

Vattenmyndigheten Södra Östersjön

Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt (nedan Vattenmyndigheten) har tagit emot förslag till vattentjänstplan för Linköpings kommun.

Vattenmyndigheten ser positivt på att Linköpings kommun har nämnt miljö kvalitetsnormerna i dokumentet, men väljer att föreslå i yttrandet hur vattentjänstplanen kan utvecklas så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas.

I avsnitt 3.3.2 Vattenmyndighetens åtgärdsprogram, vattenförekomster och miljö kvalitetsnormer finns ett faktafel. Vi ser att Linköpings kommun troligen har skrivit av information från Vattenmyndigheternas webbplats. Vi vill tacka Linköpings kommun för att på detta sätt ha uppmärksammat oss på den felaktiga informationen på vår webbplats. Tidigare var minsta storlek på en sjö som vattenförekomst en kvadratkilometer. För att bättre överensstämna med direktivets krav har detta justerats i den senaste översynen. Minsta storlek på en sådan sjö är numera en halv kvadratkilometer.

Åtgärdsprogram 2022 - 2027 för Södra Östersjöns vattendistrikt

De VA-planer som ska tas fram enligt vattenmyndighetens åtgärdsprogram och de nya vattentjänstplanerna rör delvis samma frågor, vilket även framgår av propositionen till de nya bestämmelserna i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV).

I Åtgärdsprogram 2022 - 2027 för Södra Östersjöns vattendistrikt finns sex åtgärder riktade till kommuner och dessa åtgärder är juridiskt bindande för alla kommuner i vattendistriktet. Åtgärdsprogrammet beslutades i augusti 2022 och beslutet togs efter att åtgärdsprogrammet hade prövats och godkänts av regeringen.

I Åtgärdsprogram 2022 - 2027 för Södra Östersjöns vattendistrikt framgår av Kommunerna, åtgärd 5: VA-plan inklusive dagvatten att kommunerna ska upprätta en VA-plan för dricksvatten, spillvatten och dagvatten samt genomföra åtgärder i enlighet med VA-planen så att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ska kunna följas. Att åtgärderna i vattenmyndighetens åtgärdsprogram är juridiskt bindande och ska genomföras av de myndigheter, regioner och kommuner som åtgärderna är riktade till framgår av 5 kap 11 § miljöbalken (MB). I sammanhanget bör det även nämnas att det är myndigheter och kommuner som ansvarar för att miljö kvalitetsnormerna följs enligt 5 kap 3§ MB.

Vattentjänstplaner regleras däremot av 6 a-d §§ LAV. Den 1 januari 2023 ändrades LAV och nya bestämmelser om obligatoriska vattentjänstplaner infördes.

Miljö kvalitetsnormer i vattentjänstplanen

Vattentjänstplaner och VA-planer är alltså två olika planeringskrav som grundar sig i olika bestämmelser och regelverk, även om de delvis är överlappande.

Vattenmyndigheten bedömer att kriterierna i kommunåtgärd 5 VA-plan inklusive dagvatten

kan uppfyllas genom att integrera VA-planen och vattentjänstplanen i ett och samma plandokument. Det är även möjligt att integrera kommunens VA-plan i ett annat kommunalt plandokument, exempelvis översiktsplan eller att ha kommunens va-plan som ett separat plandokument. Det spelar alltså ingen roll så länge kraven i kommunåtgärd 5 uppfylls. Det framgår inte vad vi kan se av vattentjänstplanen om Linköpings kommun avser att utforma en särskild VA-plan eller om kommunen anser att vattentjänstplanen även ska vara att betrakta som en VA-plan.

Vattenmyndigheten kan konstatera att det på flera ställen i vattentjänstplanen för Linköpings kommun hade varit lämpligt att redovisa vilken påverkan förslagen i vattentjänstplanen har på miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten samt hur hänsyn har tagits till miljö kvalitetsnormerna i de bedömningar som har gjorts. Detta för att skapa synergier och inte få motstridiga planeringsdokument i kommunen, då VA-planering med hänsyn till miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten ändå, förr eller senare, måste göras enligt vattenmyndigheternas åtgärdsprogram och gällande lagstiftning. Ett exempel på ställe där hänsyn till miljö kvalitetsnormerna skulle kunna läggas till är under 9.2 Linköpings hantering av dagvatten.

Digitala åtgärdsunderlag

Vattenmyndigheten vill också upplysa om de digitala åtgärdsunderlagen som har tagits fram som stöd för handläggare på kommuner och länsstyrelser i deras genomförande av åtgärdsprogrammen <https://www.vattenmyndigheterna.se/digitala/åtgärdsunderlag>. För mer detaljerad information rörande status, riskbedömningar och miljö kvalitetsnormer för yt- och grundvatten finns även databasen VISS, <https://viss.lansstyrelsen.se/> Vi föreslår dock att ovana användare först tar del av de digitala åtgärdsunderlagen.

Övrigt

Vattenmyndigheten avstår från att yttra sig om vattentjänstplanen uppfyller lagkraven på vattentjänstplaner enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster då det inte är vattenmyndighetens roll att avgöra det.

Kommentar till Vattenmyndigheten Södra Östersjöns skrivelse

Vattenmyndigheten avstår från att yttra sig, men har lämnat vägledande information som kommer vara till användning vid kommande arbete med nästa version av vattentjänstplanen. Utöver rättning av minsta yta för att en sjö ska vara en vattenförekomst, har ingen ändring av nuvarande förslag till vattentjänstplan gjorts med anledning av skrivelsen.

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket har inga synpunkter på förslaget annat än de som lämnades 2023-06-20, det vill säga att Livsmedelsverket ser positivt på framtagandet av Linköpings vattentjänstplan.

Naturskyddsföreningen Linköping

Synpunkter på Utställningshandling om Vattentjänstplan

Hela syftet med vattentjänstplanen är att ta fram en långsiktig planering av behovet av allmänna vattentjänster i kommunen och hur det ska tillgodoses samt att planen skall innehålla en redogörelse för bedömningar och åtgärder för hur vattenanläggningar fungerar under skyfall. Man behöver därför inte ta med områden som redan ingår i verksamhetsområdet för den allmänna VA-anläggningen eftersom det redan har prövats av kommunen.

Som vi ser det så saknas de väsentliga punkterna i den framtagna vattentjänstplanen. Det som ingår är snarare än beskrivning av hur VA-anläggningarna fungerar idag för att tillse kravet på att ha en vattentjänstplan senast 1 januari 2024. Kommunen skriver att man i den nya planen fokuserar på att beskriva nuläget vilket inte alls var syftet med framtagandet av en vattentjänstplan. Där är fokus långsiktighet för att kunna förebygga framtida risker. Det går inte att se hur man gjort olika bedömningar utifrån olika scenarier eller hur man arbetar med olika strategiska frågor. Naturskyddsföreningen tycker därför att man bör åtgärda dessa brister snarast och ta fram en reviderad vattentjänstplan som ska fylla de brister som finns i det dokument som ställts ut.

En tanke med skapandet av en vattentjänstplan är också att fundera över om det behövs en utbyggnad i framtiden och om det kan finnas enskilda lösningar som alternativ till utbyggnad av de allmänna anläggningarna. Detta saknas helt i planen. Det finns inte heller någon diskussion om hur enskilda anläggningar kan påverka det allmänna VA-nätet. Eftersom man inte haft någon diskussion om detta i planen så går det inte att bedöma om det finns ett behov av utbyggnad av VA-nätet eller inte. Som rimlig tidshorisont nämner lagstiftarna att det ska finnas en plan för de närmaste tolv åren. I denna plan är det oklart vilken tidshorisont som kommunen har.

Vattentjänstplanen skall innehålla åtgärder för att VA-anläggningarna ska fungera vid ökad belastning på grund av skyfall både långsiktigt och vid intensiv korttidsnederbörd. Här saknas helt bedömningar om vad man måste jobba med i framtiden och vilka strategiska val som måste göras. Det står att man gjort skyfallskartering och konsekvensbedömningar av det men det finns inte angivet i vattentjänstplanen hur man ska göra för att undvika översvämningar i framtiden och vilka områden som är utsatta och var man inte borde bygga på grund av framtida risker. Det finns inga bedömningar om hur de allmänna vattenanläggningarna klarar skyfall eller vilka åtgärder som behöver sättas in om olyckan är framme. I planen görs många vida och målande beskrivningar om hur arbetet med olika planer görs men det finns få konkreta uppgifter om vad som behöver förbättras och vad som faktiskt är bra.

Vattentjänstplanen ska minst vart fjärde om omprövas för att den skall vara aktuell. Som vi ser det så saknas det så pass mycket i den idag att den borde omprövas klart tidigare för att ha ett dokument som följer kraven på en vattentjänstplan. Kommunen ska styra mot en

helhet i vattentjänstplanen där de olika delarna som redan finns idag samordnas och där risker för fara för hälsa och miljö är i fokus. Rent dricksvatten är den viktigaste förutsättningen för att en kommun ska fungera. Det är därför viktigt att ta dricksvattenfrågor på allvar. Ett sätt att göra detta är att ta fram en bättre vattentjänstplan.

Inom dricksvatten, dagvatten och avlopp bör man konkretisera prioriterade åtgärder som behövs för att säkra VA-nätet och där man tydligt tar fram hur det ska genomföras, vem som har ansvaret och hur man följer upp åtgärden. För att det också ska kunna genomföras bör man också ta fram budget och en tidsram.

Naturskyddsföreningen vidhåller också att det är viktigt att identifiera de hot som finns mot vårt dricksvatten som vi anfört i tidigare yttrande om vattentjänstplanen och att kommunen ska konkretisera hur man ska gå tillväga för att dessa hot inte kan drabba vårt dricksvatten.

Kommentar till Naturskyddsföreningens yttrande

Naturskyddsföreningen anser att förslaget till vattentjänstplan bara är en beskrivning av hur kommunens VA-anläggningar idag fungerar, istället för att beskriva långsiktighet och förebyggande av framtida risker, och att vattentjänstplanen därför snarast bör revideras.

Linköpings kommun har medvetet gjort valet att med den första versionen av vattentjänstplanen bara beskriva nuläget, men som ett samlat underlag. Av vattentjänstplanens kapitel 1. Inledning framgår bland annat att vattentjänstplanen inte ska ses som en engångsinsats eftersom lag om allmänna vattentjänster anger att vattentjänstplanen ska aktualitetsförklaras av kommunfullmäktige minst en gång varje mandatperiod.

Kommunen bedömer att merparten av Naturskyddsföreningen framförda synpunkter är relevanta för vattentjänstplanens innehåll och är planerade att hanteras inom ramen för det fortsatta arbetet med vattentjänstplanen. Det gäller bland annat principer för VA-utbyggnad och bedömning av utbyggnadsbehov med hänsyn till enskilda avloppsanläggningar. Inom kort kommer även Linköpingskartan att utökas så att Linköpings invånare kommer att kunna ta del av bland annat skyfalls- och översvämningskarteringar.

Dricksvattenproduktionen är en samhällsviktig verksamhet och för att säkerställa hög tillgänglighet och kvalitet finns redan idag dokument och planer för produktionen. Dessa lämpar sig dock inte att beskriva i vattentjänstplanen. Vissa förtydliganden kan dock komma att göras i kommande versioner av vattentjänstplanen.

Naturskyddsföreningen anser att det är otydligt vilken tidshorisont som kommunen har för planen. Vattentjänstplanen omfattar kommande 12-årsperiod, åren 2024-2036 vilket framgår av kapitel 12. Uppföljning.

Mot bakgrund av ovanstående har ingen ändring av nuvarande förslag till vattentjänstplan gjorts med anledning av Naturskyddsföreningens yttrande.

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen